klonily se k této části posudku, který jest úsudkem, k němuž znalci dospěli na základě odborných znalostí, tedy úsudkem, k jehož podání právě sloužil důkaz znalecký. Vzhledem k tomuto posudku právem obíraly se soudy nižších stolic s otázkou, zda šlo u žalobce o vážné sklony sebevražedné. Výtka dovolatelova, že znalci rozhodovali právní otázky, není správnou. Jak z posudku patrno, nevyvinovali znalci činnost v § 272 c. ř. s. uvedenou, nýbrž podrobili vyšetřené skutečnosti kritice se stanoviska pro podání posudku na základě pravidel lékařské vědy a svých zkušeností směrodatného; šlo tedy zase jen o činnost, ku které jako znalci byli oprávněni. Dovolatel míní, že znalci vlastně schvalují ledabylé pojímání povinnosti lékaře a že soudy neprohlédly sofistiku znaleckého posudku, který se obírá s otázkou viny; při tom dovolatel poukazuje na odbornou literaturu. V podstatě hledí dovolatel dovoditi, že již okolnost, že pacient je neurasthenikem, stačí, by byl podroben takovému dozoru, by bylo zabráněno sebevraždě; podle dovolatele měli se znalci omeziti jen na »odbornou informaci« o povaze choroby a zejména též o neurasthenické depresi. Dovolateli nelze přisvědčiti. Znalci, o jichž odborné znalosti, zejména znalosti i další vědecké literatury, než které se žalobce dovolává, nelze pochybovati, podle pravidel své vědy a podle svého svědomí rozpoznali, že nestačí všeobecné premisy, jež podle žalobce prý jsou jediné předmětem znaleckého důkazu, nýbrž že jest případ, o nějž jde, posuzovati podle jeho zvláštních okolností. Postup tento jest schvalovati i z toho důvodu, ano by se jinak ručení podle § 1299 obč. zák. mohlo rozšířiti tak, že by bylo vlastně ručením za výsledek. Ostatně dovolatel zkresluje a hledí sesměšniti znalecký posudek. Znalci neříkaji, že pacient má křičeti, by ho drželi, že se chce zavražditi, nýbrž poukazují k tomu, že i neurasthenik, třebaže neví, kdy zase dostane nával zoufalství, může ve stavu, kdy návalů nemá, upozorniti na to, co se v jeho nitru dálo. Dovolatel zejména vytýká, že odvolací soud ve shodě s posudkem znalců označuje provedení sebevražedného pokusu za potutelné. Avšak odvolací soud vysvětlil náležitě, co oním pojmem »potutelný« vlastně rozumí. Dovolatel v dalších vývodech vytýká, že soudy nižších stolic matou pojem choromyslnosti a pojem příčetnosti, a poukazuje na to, že odvolací soud obírá se s předpisy §§ 1308 a 1310 obč. zák. Ale odvolací soud nepraví, že shledává u žalobce stav nepříčetnosti, nýbrž praví, že pro úsudek, že si následky sebevražedného pokusu nésti má žalobce, nasvědčuje i ustanovení § 1310 obč. zák., kde zákon i při osobách v § 1308 obč. zák. vyjmenovaných uznává jejich zavinění a zodpovědnost.

Čís. 8363.

V případě sloučení práva zástavního a vlastnického při zavazené nemovitosti trvá zástavní právo (a trvalo již před třetí dílčí novelou) jako knihovní vlastnická hypoteka, dokud nebylo vymazáno z veřejných knih. Toto zástavní právo nabude opět plné účinnosti, jakmile se skončí

sloučení, ať zcizením zavazené nemovitosti nebo postupem hypoteky, pokud jen nebylo zatím knihovně vymazáno. Vlastník nemovitosti jest oprávněn k postupu, dokud nebylo zástavní právo knihovně vymazáno.

(Rozh. ze dne 11. října 1928, Rv I 2201/27.)

Žalobce koupil roku 1922 nemovitosti, na nichž bylo pro něho vtěleno zástavní právo pro pohledávku 230.000 Kč. Toto zástavní právo bylo pak přeneseno na Julia M-a částí 136.000 Kč a na Gustava L-a částí 94.000 Kč. Nemovitosti byly pak exekučně prodány. K rozvrhu nejvyššího podání přihlásili Julius M. a Gustav L. ony své pohledávky. Byv poukázán na pořad práva, domáhal se žalobce na žalovaných, by bylo zjištěno, že jejich pohledávky jsou po právu jen 89.000 Kč, že jejich přihlášky k rozvrhu nejvyššího podání, pokud přesahují tuto část, jsou bezúčinné a že žalovaní jsou povinni svoliti, by obě hypotekární pohledávky, pokud převyšují 89.000 Kč, byly knihovně vymazány. V žalobě tvrdil žalobce mimo jiné, že Julius M. slíbil žalobci, že mu vyplatí 230.000 Kč, že mu však vyplatil jen 80.000 Kč (pokud se týče 89.000 Kč), že tudíž nekoupil hypoteku 230.000 Kč za 80.000 Kč. Žalovaní naproti tomu namítli, že šlo o prodej hypoteky 230.000 Kč za 80.000 Kč. Procesní soud prvé stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Z nesporného přednesu stran vyplývá, že právní jednání mezi žalobcem a prvžalovanou stranou, jež jest vlastním základem tohoto sporu, bylo uzavřeno v únoru 1923, v době, kdy žalobce byl již vlastníkem nemovitostí. Jest především právní otázkou, jak žalobce jako vlastník nemovitostí mohl disponovati s pohledávkou pro něho ještě váznoucí 330.000 Kč, pokud se týče se zbytkem 230.000 Kč, zda jen, jak žalobce tvrdí v odvolacím sdělení, přenesením práva zástavního na novou pohledávku prvžalované strany, ve formě zápůjčky, či také odstoupením této ještě nezadlužené hypotekární pohledávky co do zbývajících 230.000 Kč prvžalované. Otázku tu řeší odvolací soud tak, že žalobce jako majitel hypoteky mohl učiniti opatření též v tomto smyslu, postupem zbytku pohledávky prvžalované. Při tom vychází odvolací soud z názoru, že práva a závazky zapsané ve veřejných knihách ve smyslu § 1446 obč. zák. nezanikají splynutím, pokud nejsou vymazány z knih. Z toho plyne, že se až do doby výmazu hypotekární pohledávka splynutím nezrušuje, že tedy přes splynutí zůstává knihovně i na dále, z čehož jest odvozovati, že vlastník může s ní nakládati i postupem. Odvolací soud nesdílí stanovisko žalobce, že nemohl nakládati následkem splynutí se zbytkem své hypotekární pohledávky postupem, i když, jak aspoň podle vývodů žalovaných stran v odvoláních jest to míněním žalovaných stran samých. Odvolací soud jest názoru, že žalobce mohl zbytkovou pohledávku 230.000 Kč postoupiti. Vycházeje z tohoto právního názoru, zabýval se odvolací soud další otázkou, kteráž jest skutkovou otázkou případu, zda uzavřel žalobce s prvžalovanou zápůjčku či koupi, pokud se týče smlouvu postupní.

Odvolací soud přezkoumav v tomto směru důkazy prvním soudem provedené, nabyl přesvědčení, že právní jednání jest považovati za postup zbytkové pohledávky. Na základě výpovědi svědků vzal odvolací soud za prokázáno, že se sprostředkovateli žalobce jednalo hned z počátku jen o prodej zbytkové hypotekární pohledávky 230.000 Kč prvžalované, a že konečně také byl uzavřen prodej pohledávky prvžalované s kupní cenou 80.000 Kč. Že se však jednalo o postup, nikoliv o zápůjčku, lze seznati i z dlužního úpisu ze dne 5. února 1923. Třebaže dluhopis obsahuje především poskytnutí zápůjčky žalobci, jsou nicméně strany za jedno v tom, že obsah této listiny neodpovídá pravdě potud, že žalobci výpůjčka 230.000 Kč vůbec nebyla poskytnuta a vyplacena, ač je to v dlužní listině uvedeno. Z této listiny lze dále seznati, že určitá úroková míra nebyla pro zápůjčku umluvena, jelikož listina obsahuje jen závazek žalobce ku vrácení a ustanovení o výpovědi zápůjčky. Již tato okolnost poukazuje k tomu, že právní jednání v dlužním úpisu uvedené odpovídá vůli stran, ano jest samozřejmo, že by prvžalovaná žalobci byla poskytla zápůjčku jen proti zúročení, v kterémžto případě by byla pojata přirozeně i výše úrokové míry do dlužního úpisu. Podle toho, co řečeno, dlužní úpis nemůže býti důkazem toho, že žalobci 80.000 Kč pokud se týče 89.000 Kč, jak také žalobce tvrdí, bylo zapůjčeno. Naopak jest podle shora uvedených zjištění a úvah míti za to, že mezi sprostředkovatelem žalobce a prvžalovanou byla uzavřena koupě této pohledávky žalobce. Přisvědčiti jest žalovaným stranám v tom, že jest zcela nevěrohodno, chce-li žalobce při svém výslechu jako strana nyní tvrditi, že mínil držbu jako držbu zástavní. Neboť, nehledíc k tomu, že takový způsob vyjádření vůbec není zvykem, plyne ze smyslu dopisu bez pochyby, že žalobce prvžalované proti zaplacení 80.000 Kč přenechal celou hypoteku, ji postoupil. Proto co do důvodu jest právě tento dopis velmi důležitým, jelikož lze z něho seznati pravý úmysl žalobce, kterýž žalobce sdělil svému důvěrníku K-ovi, který pak v tomto smyslu s prvžalovanou projednával. Otázku tu jedině rozhodující, zda šlo o zápůjčku či o postup, bylo řešiti ve smyslu žalovaných stran, z čehož plyne, že žaloba, kteráž se opírá o tvrzenou zápůjčku, jest neopodstatněnou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Liché jsou výtky činěné napadenému rozsudku s hlediska dovolacího důvodu mylného právního posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s. V případě sloučení práva zástavního a vlastnického při zavazené nemovitosti, při přechodu vlastnického práva na hypotekárního věřitele nebo postupu hypotekární pohledávky na majitele (jenž není osobním dlužníkem) trvalo zástavní právo již před třetí dílčí novelou po vkladu dotyčných nabývacích úkonů jako knihovní vlastnická hypoteka, až z veřejných knih bylo vymazáno, a jisto jest, jakž plyne z citace § 526 v § 1446

obč. zák., že toto zástavní právo nabude opět plné účinnosti, jakmile se sloučení skončí, ať zcizením zavazené nemovitosti nebo postupem hypoteky, pokud jen zatím knihovně nebylo vymazáno. Na tomto právním stavu nebylo nic měněno § 36 cís. nař. ze dne 19. března 1916, čís. 69 ř. zák., neboť bylo tím jen vysloveno, že zákon uznává právo, plynoucí formálně již z původního doslovu § 1446 obč. zák., jako hmotné právo majitele statku a hypoteky, volně nakládati s touto přes sloučení ještě existující hypotekou (materiálie k třetí dílčí novele, Vídeň 1916, str. 185). Jest proto souhlasiti s odvolacím soudem, že postup podle zákona byl přípustný. Otázka, co strany zamýšlely, byla odvolacím soudem rozřešena volným hodnocením průvodů, tedy činností nepodléhající přezkoumání v třetí stolici, tudíž s konečnou platností v ten rozum, že zamýšlen byl úplatný postup hypoteky a že strany na zápůjčku nepomýšlely. Nezáleží proto na tom, do které formy strany oděly toto právní jednání jimi zamýšlené a nerozhoduje, že o tomto právním jednání sepsaly dlužní úpis, an podle § 916 obč. zák. jest projev vůle, učiněný na oko k jiné osobě ve srozumění s ní, neplatný, má-li jím však býti zakryto jiné jednání, zde postup, má se posuzovati podle pravé své povahy. Nezáleží proto ani na tom, že v dlužním úpisu ze dne 5. února 1923 prohlašuje žalobce, že pohledávka splynutím práv zanikla. Tomu-li tak, jest neodůvodněna výtka, že odvolací soud nesprávně použil ustanovení §§ 469 a 1446 obč. zák. a že nerozeznává mezi zástavním právem a pohledávkou. Naopak chybuje dovolání, nevycházejíc při dolíčení dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. ze skutkového zjištění odvolacího soudu, podle něhož nebyla sjednána zápůjčka, nýbrž úplatný postup. Pokud dovolání odkazuje k § 26 knih. zák., podle jehož druhého odstavce listiny tam vzpomenuté musí obsahovati platný právní důvod, přezírá, že tu jde o předpoklad formální, jenž splněn byl listinou, na jejímž základě knihovní zápis byl proveden. Nedůvodnému dovolání, jež se jinak odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku, nebylo tudíž vyhověno.

Čís. 8364.

Úmluva, kterou pachtýř honitby v Čechách přijal jiného za společníka se stejnými právy a povinnostmi, jest nicotnou. K této nicotnosti jest přihlížeti z úřadu.

(Rozh. ze dne 11. října 1928, Rv I 15/28.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, s nímž najal společně obecní honitbu, by žalovaný byl uznán povinným, proti žalobci jako svému společníku při správě honitby vůbec a zejména ve věcech týkajících se účtování a zpeněžení ulovené zvěře, náhrady škod zvěří způsobených a ustanovení hajného postupovati v dohodě se žalobcem a za tím účelem ho o všech zamýšlených opatřeních včas předem vyrozuměti, jinak že jest povinen strpěti, by žalobce společenský poměr ohledně honitby